

Desenvolupament Local i Territorial

Codi: 42509
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313300 Estudis Territorials i de la Població	OT	0	2

Professor/a de contacte

Nom: Montserrat Pallarès Barberà

Correu electrònic: Montserrat.Pallares@uab.cat

Equip docent

Antoni Francesc Tulla Pujol

Esteve Dot Jutgla

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

Cap d'específic.

Objectius

L'objectiu d'aquest mòdul es aprofundir en el coneixement de les dinàmiques de desenvolupament econòmic urbà i regional i la seva vinculació amb la ordenació del territori. El curs té dos objectius principals: la comprensió de la dinàmica del creixement i decadència territorial, i la implicació de les intervencions de planificació i ordenació. El context més ampli en el qual s'emmarca el curs és la reestructuració actual de les economies locals i regionals dins del marc de la crisi, el canvi tecnològic accelerat, la internacionalització econòmica, així com els conflictes entre els interessos econòmics, socials i ecològics. Les classes es realitzaran en forma de seminari amb format de discussió, per aquest motiu els estudiants hauran de portar preparades les lectures per discussió a classe.

Al acabar el curs, l'estudiant ha d'estar familiaritzat en cadascuna de les següents quatre àrees:

1. Les teories econòmiques que expliquen la localització d'activitats econòmiques i el creixement o disminució de les economies locals / regionals.
2. Les conseqüències del creixement econòmic local / regional i el desenvolupament en termes de la distribució dels beneficis i els costos en l'espai i entre diferents grups d'interès.
3. Les polítiques públiques proposades per fomentar el desenvolupament econòmic i la seva influència en la planificació territorial i en la distribució dels beneficis i els costos resultants del desenvolupament.
4. Les deficiències i avantatges inherents de models alternatius de viabilitat econòmica.

Competències

- Analitzar i interpretar la interrelació entre les dinàmiques demogràfiques i transformacions territorials històriques i recents.
- Aplicar críticament els conceptes i plantejaments teòrics més avançats a l'estudi de l'ordenació del territori i la població.

- Detectar la complexitat de les dinàmiques territorials i demogràfiques i reconèixer els mecanismes de gestió més eficients, en particular en situacions de conflicte.
- Dissenyar projectes de planejament urbanístic i territorial utilitzant les figures i metodologies adequades a diferents escales territorials.
- Emprar la llengua anglesa en diferents formats i contextos.
- Promoure l'aplicació i l'avenç dels principis de la sostenibilitat ecològica, social i econòmica.
- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Utilitzar les tècniques de projecció i de representació cartogràfica per al disseny d'escenaris futurs.
- Valorar la incidència del marc legislatiu, econòmic, polític i social en les dinàmiques demogràfiques i territorials.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i interpretar els conflictes territorials i els mecanismes de resposta i gestió dels esmentats conflictes.
2. Analitzar i interpretar els problemes demogràfics, urbans, mediambientals i paisatgístics sorgits dels processos de transformació territorial contemporanis.
3. Aplicar a les propostes de desenvolupament local i territorial els conceptes relacionats amb el desenvolupament i la sostenibilitat.
4. Avaluar l'evolució dels fluxos demogràfics i el seu impacte en l'activitat econòmica i les possibilitats de desenvolupament local.
5. Conèixer els marcs conceptuals per analitzar i interpretar els conflictes territorials.
6. Conèixer les principals legislacions i figures de planejament urbanístic i desenvolupament territorial.
7. Elaborar propostes viables per a la resolució dels conflictes i optar entre les alternatives plantejades en els models de desenvolupament local.
8. Emprar la llengua anglesa en diferents formats i contextos.
9. Explicar els principals instruments legislatius i de planejament relacionats amb el foment del desenvolupament local.
10. Identificar desigualtats i desequilibris territorials.
11. Identificar els canvis en les estructures de la població i el seu impacte en l'activitat econòmica i les possibilitats de desenvolupament local.
12. Plantejar les polítiques de desenvolupament local i territorial més adequades als instruments disponibles.
13. Projectar el caràcter multidimensional de l'anàlisi territorial per mitjà de models de desenvolupament local i territorial que incorporin propostes en els sistemes ambiental, físic, econòmic, social i polític.
14. Promoure l'aplicació i l'avenç dels principis de la sostenibilitat ecològica, social i econòmica.
15. Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
16. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
17. Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
18. Vincular la distribució i la dinàmica espacial de les activitats humanes amb els sistemes.

Continguts

- Conceptes i debats entorn al concepte de desenvolupament local i territorial. Experiències, metodologies i models.

- Desenvolupament econòmic, globalització i crisi. Implicacions territorials.
- El debat entorn a la sostenibilitat ambiental, social i econòmica.
- Polítiques de desenvolupament i agents socials. La governança, els règims de poder i els agents socials.
- El capital social coma eina de desenvolupament territorial.
- El desenvolupament i utilització de l'espai vinculats a les noves tecnologies i la economia del coneixement.
- Teoria de l'Avantatge Comparatiu. Mètode de la segona millor opció.
- Els serveis i la indústria, desenvolupament local i dinàmiques territorials: la incrustació territorial d'empreses en el territori i el nivell de confiança.
- L'agricultura social com una estratègia de desenvolupament local.
- El turisme com a dinamitzador del desenvolupament local.
- Nocions i perspectives de gènere en el desenvolupament local.
- El valor del paisatge, els canvis en els usos i les cobertes del sòl i la seva relació amb el desenvolupament local i territorial.

Metodologia

- La docència s'organitza mitjançant sessions teòriques i amb aportacions de conferenciant externs.
- Els estudiants hauran de fer, almenys, dues ressenyes bibliogràfiques d'acord amb els requeriments expressats pel professorat. Hi haurà un examen final on es tindrà en compte les lectures i les explicacions a classe.
- Està prevista una sortida de camp d'unes 5 hores de feina amb el professorat present.
- En grups de dos estudiants o individualment caldrà elaborar comentaris bibliogràfics que hauran de ser exposats en públic a classe.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Assistir a conferències programades	1,5	0,06	15
Classes expositives amb suport de TIC, exemplificació i estudi de casos	26	1,04	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 18
Exposició de comentaris bibliogràfics a classe	1,2	0,05	15, 16
Sortida de camp	1,5	0,06	16
Tipus: Supervisades			
Revisió de seguiment dels comentaris bibliogràfics i d'altres activitats	5	0,2	15, 16, 17
Tutories especialitzades individuals	10	0,4	1, 7
Tipus: Autònomes			
Buscar informació sobre casos	12,5	0,5	1, 2, 3, 4, 10, 11, 12, 13, 18
Estudi i treball personal	60	2,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 18
Preparació de comentaris bibliogràfics	25	1	1, 3, 4, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 17

Avaluació

L'avaluació dels coneixements i les habilitats adquirides serà en base a quatre components:

1. Una prova escrita en la que cal obtenir una puntuació mínima de 4 sobre 10 (Inclourà preguntes sobre la sortida de camp): 50%.
2. Les ressenyes bibliogràfiques, i qüestionaris d'alguns conferenciants s'inclouran com a part de les exposicions que es faran a classe, en grups de dos o individualment: 25%
3. L'assistència a classe, tutories i altres elements que valorin la integració i seguiment del curs. Caldrà assistir a un 80% de les classes i activitats per superar l'avaluació: 10%. (activitat no reavaluable)
4. Informe de la sortida de camp: 15%

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exposició a classe i tutories	10%	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 11, 12
Informe de sortida	15%	1	0,04	3, 10, 16
Prova escrita	50%	2,3	0,09	2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 13, 17, 18
Ressenyes bibliogràfiques, i qüestionaris d'algunes conferències (per alumne)	25%	2,5	0,1	1, 7, 8, 12, 14, 15, 16, 17

Bibliografia

BRADLEY, T.; LOWE, Ph (eds) (1984) *Locality and Rurality: Economy and Society in Rural Regions*, Norwick (England): Geo Books.

BULLER, H.; WRIGHT, S. (eds) (1990) *Rural Development: Problems and Practices*, Aldershot (England): Gower Publishing Company Ltd.

CASELLAS, A. (2007) "Gobernabilidad, participacion ciudadana y desarrollo economico: adaptaciones locales a estrategias globales" *Scripta Nova. Revista Electrónica de Geografía y Ciencias Sociales*. Barcelona: Universidad de Barcelona, 10 de julio de 2007, vol. XI, núm. 243 ([enllaç](#)).

CASELLAS, A. and PALLARES-BARBERA, M (2009)."Public Sector Intervention in Embodying New Economy in Inner Urban Areas: the Barcelona Experience" *Urban Studies*, Vol 46 (5&6). p.1137-1155.

CASELLAS, A. (2010) "La geografía crítica y el discurso de la sostenibilidad: Perspectivas y Acciones" *Documents d'Anàlisi Geogràfica* 56/3, 2010, p. 575-583.

CASELLAS,A., DOT, E., PALLARES-BARBERA, M. (2010). "Creación de imagen, visibilidad y turismo como estrategias de crecimiento económico de la ciudad" *Finisterra. Revista Portuguesa de Geografía* 2010 Vol. XLV, 153-172

CASELLAS, A.; POLI, C. (2013) "Planificación urbana e innovación: De la tecnología y la práctica profesional a la innovación social y política" *Documents d'Anàlisi Geogràfica* 59 (3), 435-454.

CASELLAS, A. (2014). "[Desarrollo local y territorio. Del crecimiento indiscriminado a la viabilidad social y económica](#)". *Àrea de Desenvolupament Econòmic y Social*. Diputació de Barcelona. <http://www1.diba.cat/liblioteca/pdf/54054.pdf>

DOT, E.; CASELLAS, A.; PALLARÈS-BARBERÀ, M. (2010) "L'ambigüitat de la producció intensiva en coneixement: el nou espai econòmic del Poblenou", *Documents d'Anàlisi Geogràfica* 56/3, 2010, p. 389-408.

- EDWARDS, D.; GRIFFIN T.; HAYLLAR B. (2008) "Urban tourism research. Developing an Agenda" *Annals of Tourism Research*, Vol. 35, No. 4, p. 1032-1052.
- ETXEZARRETA, M. (ed) (1988) *Desarrollo rural integrado*, Madrid: Serie Estudios MAPA.
- FIGUEIREDO, E. (2008) "Imagine There's No Rural: The Transformation of Rural Spaces into places of Nature Conservation in Portugal", p. 159-171, *European Urban and Regional Studies*, 15 (2).
- GIBSON-GRAHAM, J.K. (2006) *A Postcapitalist Politics*. Minneapolis: Uni. of Minnesota Press.
- GIBSON-GRAHAM, J.K. (1996) *The End of Capitalism (As We Knew It): A Feminist Critique of Political Economy With New Introduction*. Minneapolis: Uni. of Minnesota Press.
- GIBSON-GRAHAM, J.K. (2008). "Diverse Economies: Performative Practices for 'Other Worlds'. *Progress in Human Geography* 32 (5), p.1-20.
- GIBSON-GRAHAM J.K. and ROELVINK, G. (2010) "An Economic Ethics for the Anthropocene". *Antipode*, 41(s1), p. 320-346.
- GIBSON-GRAHAM, JK (2011). "A Feminist Project of Belonging for the Anthropocene", *Gender, Place and Culture*, vol. 18, no. 1, pp. 1-21.
- GOVERDE, H.; de HAAN, H.; BAYLINA, M. (eds) (2004) *Power and Gender in European Rural Development*, Aldershot (England): Ashgate Publishing Ltd.
- GUIRADO, C. BADIA, A.; TULLA, A.F.; VERA, A.; VALLDEPERAS, N. (2013) "L'Agricultura Social. Aproximació teòrica i dimensió en el context europeu", *Biblio 3W. Volumen XVIII, nº 1046*.
- HALFACREE, K.; KOVÁCH, I.; WOODWARD, R. (eds) (2002) *Leadership and Local Power in European Rural Development*, Aldershot (England): Ashgate Publishing Ltd.
- LAKSHMANAN T.R. i CHATTERJEE, L. (2006). The entrepreneurial city in the global market place. *International Journal Entrepreneurship and Innovation Management*, 6(3).
- LAKSHMANAN T.R. i BUTTON, K.J., (2008). *Chapter 22. Institutions and regional development*.
- LAKSHMANAN T.R. i CHATTERJEE, L. (2009). *NEW GOVERNANCE INSTITUTIONS IN THE ENTREPRENEURIAL URBAN REGION*, Boston Universit, (Paper Forthcoming in *Innovation, The European Journal of Social Science Research*)
- MARTÍNEZ VEGA, J.; ROMERO CALCERRADA, R. (2003) "Repercusión de los espacios naturales protegidos en la economía rural española", p. 41-60, *Serie Geográfica, núm. 11*.
- PALLARÈS i BARBERÀ, M. (2011). "Com canviar quan els canvis són difícils? Avantatges i desavantatges de la Barcelona competitiva des de l'economia simbòlica", a [Treballs de la SCdG, 69](#), 229:245. Llegiu-lo a <http://scholar.harvard.edu/montserrat-pallares-barbera/publications>.
- PALLARES-BARBERA M, SUAÚ-SANCHEZ P, LE HERON R, FROMHOLD-EISEBITH M. (2012). " [Globalising Economic Spaces, Uneven Development and Regional Challenges: Introduction to the Special Issue](#)". *Urbani Izziv Urban Challenge* [Internet]. 23(2):S2 - S10. Llegiu-lo a: [urbani-izziv-en-2012-23-supplement-2-000_introd.pdf](#)
- PALLARÈS-BLANCH, M.; PRADOS, M.J.; TULLA, A.F.(2014) "Naturbanization and Urban-Rural Dynamics in Spain: case study of New Rural Landscapes in Andalusia and Catalonia", *European Countryside* (electronic paper), Vol. 6, Number 2, p. 118-160.
- PALLARÈS-BLANCH, M.; TULLA, A.F.; VERA, A. (2015) "Environmental capital and women's entrepreneurship: A sustainable local development approach", *Carpathian Journal of Earth and Environmental Sciences*, Vol. 10, No. 3, p. 133-146

- PRADOS, M.J (2005), "Territorial Recognition and Control of Changes in Dynamic Rural Areas. Naturbanization of the Process in Andalusia, Spain". *Journal of Environmental Planning and Management*, 48(1), p. 65-83.
- PRADOS, M.J. (ed) (2009) *Naturbanization: New identities and processes for rural-natural areas*, London: Taylor & Francis Group.
- POLI, C. (2010) "Sustainable Development: from Fallacy to Fraud", *Human Geography. A new Radical Journal*, Vol. 3 ,2, p. 63-82.
- PUJADAS, R.; FONT, J. (2007) *Ordenación y Planificación Territorial*, Madrid: Editorial Síntesis.
- RODRIGUEZ GUTIERREZ, F (ed) (1999) *Manual de Desarrollo local*, Gijón: Ediciones TREA, S.L.
- SELMAN, P. (1996) *Local Sustainability. Managing and Planning Ecologically Sound Places*, London: Paul Chapman Publishing Ltd.
- SUAU-SANCHEZ P, PALLARES-BARBERA M, TAMÁSY C, TAYLOR M. (2012). "[Relational Dimensions of Regional Growth: Introduction to the Special Issue](#)". *Urbani Izziv Urban Challenge* [Internet]. 23(1):S2 - S6. Llegiu-lo a: [urbani-izziv-en-2012-23-supplement-1-000_introd.pdf](#)
- TARROJA, A.; CASTAÑER, M.; MERCADÉ, M. (Dir) (2003 a 2012), *Anuari Territorial de Catalunya*, Barcelona: Societat Catalana d'Ordenació del Territori (IEC).
- TULLA, A.F. (2009) "Urbanización en el medio rural", p. 115-142, en GÓMEZ ESPÍN, J.L. y MARTÍNEZ, R. (Eds) *Desarrollo rural en el siglo XXI. Nuevas orientacions y territorios*. Murcia: Univ. De Murcia.
- TULLA, A.F.; PALLARÈS-BARBERÀ, M.; VERA, A. (2009) "Naturbanization and Local Development in the mountain areas of the Catalan Pyrennes", p. 75-92, en PRADOS, M.J. (Ed) *Naturbanization. New identities and processes for rural - natural areas*. London: Taylor & Francis
- VACCARO, I. (2006) "Valles Postindustriales: la urbanización de las montañas y sus consecuencias sociales y ecológicas" a Frigolé, J. y Roigé, X. (eds) *Globalidad y localidad. Perspectiva etnográfica*. Barcelona: Edicions Universitat de Barcelona, p. 61-90.
- VÁZQUEZ-BARQUERO, A. (2000) "Desarrollo endógeno y globalización", p. 1-27, *EURE*, vol. XXVI, núm. 79.
- VERA, A.; BADIA, A.; TULLA, A.F. (2011) "Desarrollo local en el Pirineo Catalán: Impulso económico y uso sostenible del territorio", p. 9-27, *FINISTERRA*, XLVI, núm. 92.
- WILLEMS, J. (2013) Dictamen del Comité Económico y Social Europeo sobre el tema "La agricultura social: los Servicios asistenciales ecológicos y las políticas sociosanitarias" (2013/C 44/07).